

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

TÜRKİYE'DE ÇOCUK HAKLARININ DESTEKLENMESİ İÇİN TEKNİK YARDIM

Proje Referans No: NEAR/ANK/2021/EA-RP/0070

Sözleşme No: TR2017/RL/02/A3-01/001

Faaliyet 1.3. Farkındalık Artırma Seminerleri Düzenlenmesi

Ankara Çalıştayı

13-14 Nisan 2023

WEglobal

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

GİRİŞ

Bu rapor, 13-14 Nisan 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olan "Ankara Farkındalık Artırma Çalıştayı" hakkında bilgi sunmaktadır.

"Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi için Teknik Yardım"- Özne Çocuk Projesi - Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı 2014-2020 (IPA II) tarafından finanse edilmektedir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) projenin ana faydalanıcısı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) ise projenin eş faydalanıcısıdır. Projenin lider kurumu Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığıdır (ABB). Merkezi Finans ve Sözleşme Birimi (MFIB) sözleşme makamıdır.

Proje ekibi, Ankara, Bursa, İzmir ve belirlenecek diğer illerde çocuk refahı ve çocuk koruma alanında çalışan Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) farkındalık artırma ve savunuculuk kapasitelerini geliştirmek amacıyla çalıştaylar düzenleyecektir. Uzmanlar Dilek Ertükel, Altuğ Akın ve Mevlüde Sahillioğlu, İş Tanımında tanımlandığı şekilde "sosyal yardımlaşma ve iletişime yönelik proaktif, sistematik, kanıta dayalı, sonuç odaklı ve iyi planlanmış bir yaklaşım için zihniyet dönüşümünü teşvik etmek" amacıyla iki günlük etkileşimli bir çalıştay programı tasarlamıştır. Program, Ertükel ve Akın tarafından hazırlanmış olan "Bir Eylem Planı Oluşturulması için Adım Adım Rehber" ve "Özne Çocuk Toplumsal Farkındalık Stratejisine" dayanmakta ve üç öğrenme yöntemini içermektedir:

- Akran Etkileşimli Öğrenme: Katılımcıların çocuk hakları konusunda kamuoyunda farkındalık yaratma ve savunuculuk konusundaki görüş ve deneyimlerini paylaştıkları kolaylaştırıcı eşliğindeki gerçekleştirilen açık tartışma;
- Bilgi Paylaşımı: Kamu farkındalığı savunuculuğuna ilişkin temel kavramları ve uygulamaları içeren uzman sunumları ve akabindeki soru ve cevap bölümü;
- Deneyime Dayalı Öğrenme: Katılımcıların doğrudan iletişim yöntemlerini kullanarak farkındalık artırma konusunda deneyim elde ettikleri role play çalışmaları. Bu süreçte uzmanlar, öğrenilmiş derslerin ve pratik tekniklere ilişkin çıkarımlar yapılması amacıyla geri bildirim sağlamış ve tartışmalarda kolaylaştırıcı rolü üstlenmişlerdir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

ANKARA ÇALIŞTAYI: ETKİNLİK VE KATILIMCI YÖNETİMİ

Ankara Çalıştayı Point Otel'de gerçekleştirilmiştir. Otelin imkânları, teknik alt yapısı ve yiyecek-içecek servisi etkinliğin verimli ve sorunsuz geçmesine katkıda bulunmuştur. "Kamu Savunuculuğu Eylem Planı için Adım Adım Rehber" bütün katılımcılara dağıtılmıştır.

Çalıştaya 22 STK'yı temsilen 34 kişi katılmıştır. Katılımcıların %71'i kadın ve %29'u erkektir. STK ve katılımcı listesi Ek I'de sunulmuştur.

ANKARA ÇALIŞTAYI GÜNDEMİ

Aile ve Sosyal Hizmetleri Bakanlığı, Araştırma Geliştirme ve Proje Dairesi Başkanı Bayram İnce, katılımcıları selamlayarak çalıştayın açılışını gerçekleştirmiş ve Bakanlığın ocuk koruma faaliyetleri kapsamında Özne ocuk Projesinden bahsetmiştir. Ardından alışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında alışma Uzmanı olarak görev alan Miraç Turan kurumunun Türkiye'de ocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik yürttğu çalışmalarla ilgili bir sunum gerçekleştirmiştir. ASHB Araştırma Geliştirme ve Proje Dairesinin Aile ve Sosyal Hizmet Uzmanları Emre Ertekin ve Serkan Türk alıştayı gözlemlenmiş, role play çalışmalarına katılmış ve katılımcıların sorularını cevaplamışlardır. Özne ocuk Projesi Kilit Uzmanı ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Tarık Tuncay da katılım göstermiştir. alıştayı eğitmenler Dilek Ertükel ve Mevlde Sahillioğlu yönetmiştir.

13 Nisan 2023	
10:00-10:30	alıştayı Açılışı ve Sunumlar
10:30-10:45	alıştayın Hedeflerinin ve Lojistik Detaylarının Gözden Geçirilmesi
10:45-11:30	Buzları Kırma (tanışma) Egzersizi
11:30-12:30	Neden ocuk koruma ve ocuk hakları konusunda iletişim kurmamız ve farkındalık yaratmamız gerekiyor? Nasıl bir değişim sağlamaya çalışıyoruz? <ul style="list-style-type: none"> • Etkileşimli tartışma • Uzlaşılan noktaların özeti
12:30-13:30	öğle yemeği
13:30 -14:15	Kamu farkındalığı artırmaya yönelik savunuculuk nedir? Kamuoyu Farkındalık Artırma Rehberine Giriş <ul style="list-style-type: none"> • Sunum • Soru ve Cevap

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

14:15-16:00	Farkındalık Yaratalım: Simülasyon ve Rol Yapma Oyunu <ul style="list-style-type: none"> • Kurallar • Grup Sunumu • Rol yapma oyunu • Geri bildirim
16:00-16:30	Oturum Özeti
16:30	Çalıştay Kapanışı

14 Nisan 2023	
10:00-10:45	İyi Örnekler: Çocuk Hakları Konusunda Kamuoyu Farkındalığı Artırmak
10:45-13:00	Farkındalık Artırma Etkinliği Tasarlayalım! <ul style="list-style-type: none"> • Küçük Grupların Oluşturulması ve Kurallar • Küçük Grup Çalışmaları
13:00-14:00	Öğle yemeği
14:00-16:00	Etkinlik ve Sunumlar <ul style="list-style-type: none"> • Geri bildirim
16:00-16:30	Özet tartışma: gözlemler, öğrenilen dersler, gelecek için olasılıklar
16:30	Çalıştay Kapanışı

ÖNEMLİ NOKTALAR

13 Nisan 2023:

- Bakanlık temsilcileri tarafından yapılan açılış konuşmaları, çalıştayın amacını ve kamu kurumları ile sivil toplum arasındaki işbirliğinin önemini belirterek önemli bir arka plan sağlamıştır.
- Tanışma etkinliğinin ardından, uzmanların kolaylaştırıcı olduğu tartışmada katılımcılar iletişim ve çocuk refahına ilişkin konularda kamuoyu farkındalığını artırmaya yönelik ihtiyaçları ve öncelik alanlarından bahsedilmiştir. Bu tartışma, katılımcıları kendilerini özgürce ifade etmeye teşvik ederek ve ortak bir zemin keşfetmelerine yardımcı olarak çalıştayın niteliğini belirlemeye yardımcı olmuştur. Uzmanlar, katılımcıların algı ve deneyim düzeylerinin çeşitliliği hakkında fikir edinmiştir. Katılımcılar tarafından iletilen en önemli ihtiyaç ve öncelikler aşağıdaki gibidir:

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Çocuk politikası konusunda Türkiye'ye ilişkin güncellenmiş mevcut durum ihtiyacı.
  - STK'lar ve Bakanlık arasında daha fazla etkileşim ve iletişim.
  - Aynı konular hakkında çalışan STK'lar ile bir araya gelinebilecek bir platform.
  - 16 yaş altındaki erken yaşta evliliklere ilişkin bilgi.
  - Politikalara yönelik izleme ve değerlendirme.
- Tartışmanın ardından, uzmanlar iletişim ve kamu farkındalığı savunuculuğuna ilişkin temel kavramları, yaklaşımları ve yöntemleri anlattıkları bir PowerPoint sunumu gerçekleştirmişlerdir (İstanbul çalıştayındaki deneyimler ışığında gözden geçirilmiş versiyon). Uzmanlar soruları cevaplamış ve katılımcıları kendi deneyimleri hakkında bilgi vermek için teşvik etmişlerdir. Oturum, uzmanların "Kamu Savunuculuğu Eylem Planı için Adım Adım Rehber"i tanıtmasıyla tamamlanmıştır. PowerPoint sunumları EK II'de sunulmuştur.
  - Öğle yemeğinin ardından, katılımcılar dört gruba ayrılmıştır. Her gruptan, büyük ölçekli bir ana akım medya kuruluşu, Ankara Valisi, uluslararası bir holdingin CEO'su veya gençlik derneği temsilcisi de dâhil olmak üzere bir yerel yönetici/lider ile kamu savunuculuğuna ilişkin bir toplantı hazırlığı yapması istenmiştir. Daha sonrasında role play çalışmasına geçilmiştir. Sırayla her grup (farklı uzmanlar ve katılımcılar tarafından canlandırılan) yerel yöneticilerle toplantı provası gerçekleştirmiş ve bu sırada diğer çalıştay katılımcıları gözlemlemiştir. Her role play çalışmasından sonra uzmanların kolaylaştırıcılığıyla bir öz değerlendirme gerçekleştirilmiş ve iyileştirmeye yönelik geri bildirim ve rehberlik sağlanmıştır. Senaryo ve yerel yöneticilere ilişkin açıklama Ek III'te verilmiştir.

14 Nisan 2023:

- Çalıştayın ikinci gününe uzmanlar, Türkiye ve dünyadaki STK'lar tarafından farkındalık artırmak için geliştirilmiş olan yöntem, faaliyet ve araçların da arasında bulunduğu iyi örnekler hakkında bir sunum ile başlamıştır. Katılımcılar verilen örneklere, yararlı buldukları yöntem ve araçları eklemeleri için teşvik edilmiştir. Uzmanlar İstanbul Çalıştayından elde edilen deneyimler ışığında sunumu revize etmişlerdir (PowerPoint sunumu Ek II'de verilmiştir).
- Katılımcılar dört gruba ayrılmış ve belirlenmiş bir hedef gruba (Koruyucu aileler, psikologlar, üst düzey devlet yetkilileri ve lise öğrencileri) yönelik farkındalık artırma stratejisi ve sunumu hazırlamaları için bu gruplara iki saat süre verilmiştir. Gruplara sunumlarını hazırlamaları için bilgisayarlar, çizim araç-gereçleri, büyük yazı kâğıtları ve diğer malzemeler verilmiştir. Her grup, diğer çalıştay katılımcılarının hedef kitle olarak rol aldığı bir izleyici kitlesine sunum yapmıştır. Uzmanların kolaylaştırıcılığı ile bir öz

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

değerlendirme yapılmış ve iyileştirmeye yönelik geri bildirim ve rehberlik sağlanmıştır. Hedef grupların açıklaması için Ek IV'e bakınız.

- Çalıştayın sonunda uzmanlar öğrenilen dersleri ve gözlemlerini paylaşmıştır. Dr. Tuncay, çocuk haklarına bütüncül bir yaklaşım benimsemenin ve savunuculuğun önemini vurguladığı bir kapanış konuşması gerçekleştirmiştir. Emre Ertekin katılımcılara teşekkür etmiş ve katılımcıları çalıştaya ilişkin görüş ve düşüncelerini paylaşmaya davet ederek çalıştayın kapanışını gerçekleştirmiştir.

KATILIMCI DEğerLENDİRMELERİ

22 katılımcı arasından 17 kişi çevrimiçi değerlendirme formunu doldurup göndermiştir.

Aşağıda nicel değerlendirme sonuçlarının bir özeti verilmiştir:

- "Eğitim kalitesini en yüksek 5 olmak üzere, 1 ile 5 arasında nasıl değerlendirirsiniz?"
12 katılımcı kesinlikle katıldıklarını (%75), 4 kişi de katıldıklarını (%25) belirtmiştir.
- "Bu eğitimi başkalarına öneririm" (1 kesinlikle öneririm , 5 kesinlikle önermem)"
15 katılımcı bu ifadeye kesinlikle katıldıklarını belirtirken (88.23) 2 katılımcı katıldıklarını (%11.77) belirtmiştir.
- "Etkinlikte katılımı teşvik eden ve dâhil edici yöntemler kullanıldı."
16 katılımcı bu ifadeye kesinlikle katıldıklarını (%94.11) ve 1 katılımcı katıldığını (%5.89) belirtmiştir.
- "Eğitmen(ler)den birebir ilgi gördüm, etkileşim yaşadım."
15 katılımcı bu ifadeye kesinlikle katıldıklarını belirtirken (88.23) 2 katılımcı katıldıklarını (%11.77) belirtmiştir.
- "İşlenen konularda teorik ve pratik uygulama dengesi uygundu."
12 katılımcı bu ifadeye kesinlikle katıldıklarını belirtirken (%70.58) 4 katılımcı katıldıklarını (%23.52) belirtmiş, bir katılımcı ise kararsız (%5.88) olduğunu belirtmiştir.
- "Etkinlikteki kaynaklar/örnekler yeterliydi."
12 katılımcı kesinlikle katıldıklarını (%75), 4 kişi de katıldıklarını (%25) belirtmiştir.
- "Bu etkinlik sayesinde çocuk hakları ve savunuculuk konusunda farkındalığım olumlu yönde gelişmiştir."
14 katılımcı bu ifadeye kesinlikle katıldıklarını (%82.35), 2 kişi katıldıklarını (%11.76) ve bir kişi de kararsız (%5.88) olduğunu belirtmiştir.
- "Etkinlikte uygulanan grup çalışmalarının faydalı olduğunu düşünüyorum."
13 katılımcı kesinlikle katıldıklarını (%76.47), 4 katılımcı da katıldıklarını (%23.53) belirtmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- "Bu etkinliğin çalıştığım kuruluşta görevimi yerine getirmek için gereken bilgi ve beceriye katkı sağladığımı düşünüyorum."
12 katılımcı bu ifadeye kesinlikle katıldıklarını belirtirken (%70.58) 4 katılımcı katıldıklarını (%23.52) belirtmiş, bir katılımcı ise kararsız (%5.88) olduğunu belirtmiştir.

Ankara değerlendirme formunda katılımcılardan gelecekte gerçekteştirilebilecek eğitimler için konu önermeleri istenmiştir. Önerdikleri konular aşağıdaki gibidir:

- Çocuk ihmali ve istismarı
- Çocuk katılımı ve çocuk algısı
- Savunuculuk ve insanları ikna etmeye ilişkin eğitimin devam etmesi
- İletişim ve sunum teknikleri
- Gençlik ve insan hakları ile ilgili konular
- Aynı konuların daha ileri düzeyde verilmesi
- Kadın hakları
- Engelli hakları
- Toplumsal Cinsiyet eşitliği

Aşağıda Ankara katılımcılarının paylaştığı bazı yorumlar verilmiştir:

- "Benzer eğitimlerin düzenlenmesini isterim."
- "Bu örnekleri kendi işimde de kullanmayı planlıyorum, grup çalışması çok faydalı oldu."
- "Savunuculuk ve bir kampanya yürütmeye ilişkin genel kavramlar hakkında bilgi sahibi olma fırsatım oldu."
- "Grup çalışması farklı bakış açılarını görmeme yardımcı oldu."
- "Paylaşılan bilgiler ve örnekler çok faydalıydı."
- "Savunuculuk hakkında daha fazla eğitime katılmak isterim."
- "Aynı konu üzerinde çalışan diğer arkadaşlarla tanışmak çok güzeldi, onları daha öncesinde tanımıyordum"

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

KOU GÖZLEMLERİ

Katılımcılar

Çalıştaya katılan STK'lar, çocuk koruma ve çocuk hakları konusunda farklı arka planlardan gelmekte ve farklı deneyimleri bulunmaktadır. Katılımcılar çalıştaya öğrenmeye hevesli şekilde gelmişlerdir. Katılımcılar görüşlerini özgürce dile getirmiş, yeni düşünme şekillerine açık olduklarını göstermiş, birbirlerini dikkatle dinlemiş, üzerinde düşünülmüş soru sorular sormuş ve etkinlik boyunca yoğun bir ilgi göstermişlerdir. Büyük çoğunluk için bu çalıştay kamu farkındalığı savunuculuğu konusunda ilk eğitim davetleri ve ilk kez derinlemesine bilgi edindikleri bir etkinlik olmuştur. Grup çalışmaları katılımcıların "yaparak öğrenmelerine" ve farklı gruplar ve uzmanlık alanlarıyla ilişkiler kurmalarına imkân sağlamıştır.

Kapasite

İstanbul Çalıştaya kıyasla, Ankara'daki katılımcılar kamuoyu farkındalığı artırma konusunda daha fazla deneyim sahibiydiler ve kamu politikası savunuculuğu konusunda ilgiliydiler. Uzmanlar, katılımcıların kamu farkındalığı savunuculuğunun amacı, belirli ve ölçülebilir hedeflere olan ihtiyaç, planlama ve hedef kitleye göre özelleştirilmiş mesajlar ve politika savunuculuğu örneklerinden yararlanan yöntemler gibi temel kavramları anlamalarına yardımcı olmaya odaklanmıştır. Role play etkinliği de, benzer şekilde, daha proaktif ve planlı faaliyetler için bir zihin dönüşümünü teşvik etmesi açısından etkili olmuştur. Katılımcılar bir kamu görevlisi, üst düzey bir gazeteci, şirket yöneticisi ve gençlik grubu ile ortak ilgi alanları konusunda doğrudan iletişim kurmanın ve bu kişileri ikna etmeye çalışmanın nasıl olabileceğini deneyimlemişlerdir. Farklı hedef kitleler için etkinlikler düzenleme deneyimi katılımcıların kişiye özel mesaj ve taktik geliştirmenin önemini anlamalarına yardımcı olmuştur. Role play, öz değerlendirme ve öğrenilen dersleri görebilmek için yapıcı bir ortam yaratan düşündürücü ve keyifli bir çalışma olmuştur. Katılımcılar, uzmanlar tarafından paylaşılan kaynaklar, raporlar ve iyi örneklerden ilham almışlardır.

Bakanlık - STK İlişkileri

Bakanlık temsilcileri açılış sunumlarını ilgi çekici ve açık bir iletişim kurarak gerçekleştirmiştir. Katılımcıları dinlemiş, gözlemler gerçekleştirmiş ve katılımcıların yürüttüğu işlerine büyük ilgi göstermişlerdir. Çalıştay boyunca, öğle yemeği sırasında ve kahve aralarında katılımcılarla etkileşime girmiş, sorularına cevap vermiş ve katılımcıların yapıcı bulduğu geri bildirimlerde bulunmuşlardır. İstanbul programında olduğu gibi, çalıştay katılımcıların birbirlerini tanımalarına yardımcı olmuştur. Çoğunlukla birbirlerini daha öncesinde tanımayan katılımcılar görüş alış verişinde bulunmuş, birlikte çalışmış ve birbirleri için ilham kaynağı olmuşlardır. Etkinlik

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

yeni ilişkiler kurmalarına ve yeni işbirliği olanaklarını görmelerine imkân sağlamıştır. Ankara katılımcıları, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM) ve AB Sivil Düşün Programı tarafından sunulan eğitim fırsatlarına daha aşına olmakla beraber bu çalıştayı kendi ihtiyaçlarıyla oldukça uyumlu bulmuşlardır.

Bu nedenle katılımcılar, projeye ve bakanlıkların çocuk refahı alanındaki STK'ları bir araya getirerek kapasite geliştirmeye destek olma ve açık iletişim kanalları kurma yönündeki çabalarına yönelik olumlu bir izlenimle etkinlikten ayrılmışlardır.

Gelecek için Fırsatlar

İstanbul'daki meslektaşlarına benzer şekilde Ankara katılımcıları da eğitmeden motive ve daha fazlasını öğrenme isteğiyle ayrılmışlardır. Planlanan çalıştayların kapsamının daha fazla kuruluşa ulaşacak şekilde artırılması, çocuk refahı ve çocuk koruma hizmetlerine yönelik kamu farkındalığını ve savunuculuğunu geliştirme ve STK'larla ilişkileri geliştirme amacına hizmet edecektir. Ayrıca, gerçekteşirilmiş olan çalıştaylarda ortaya çıkan motive ve yüksek potansiyelli STK'ların kapasitelerinin daha ileri düzey eğitimlerle geliştirilmesi, STK odaklı kamuoyu farkındalığı savunuculuk faaliyetlerinin ve kampanyalarının etkisinin geliştirilmesine ve artırılmasına katkıda bulunacaktır.

GELECEK ETKİNLİKLER İÇİN ÖNERİLER

- Katılımcıların dikkat süresini en üst düzeye çıkarmak için çalıştaylar öğle yemeği ve aralar da dâhil 6,5 saati geçmemelidir. Katılımcıların ulaşımlarını ve çocuklarının bakımına ilişkin yükümlülükleri ayarlayabilmeleri için çalıştaylar 10'dan önce başlamamalı ve en geç 16:30'da sona ermelidir.
- Katılımı engelleyebileceği veya olumsuz etkileyebileceği için Ramazan ayında çalıştay düzenlemekten kaçınılmalıdır.
- Eğitmen-katılımcı ve katılımcılar arasındaki etkileşimi kolaylaştırmak için her katılımcıya isimlerinin ve kurumlarının yazıldığı isimlikler verilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

EKLER

Ek I - Katılımcı Listesi

Ek II - PowerPoint Sunumları

Ek III - Senaryolar

Ek IV - Hedef gruplara ilişkin açıklamalar

"Bu yayın Avrupa Birliğinin mali desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla WEglobal liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmamaktadır."